

gunstigelser for de Aktieselskabsvirksomheder, der indfører Udbyttedeling efter nærmere bestemte Regler, og hvorledes vi dér finder Loven af 1919, som gør Udbyttedeling obligatorisk i Bjergværker. At der stadig arbejdes med disse Tanker i Frankrig, tyder ogsaa mange andre Ting paa. Vi ser saaledes, hvorledes der i 1920 i Lyon afholdes et Møde af Repræsentanter for de franske Handelskamre og Industriforeninger, hvor man giver principiel Tilslutning til Udbyttedelingen og erklærer, at man ikke længere absolut modsætter sig en lovmæssig Ordning af Forholdet. Vi ser, hvorledes det i 1921 paa en Kongres angaaende Studiet af Udbyttespørgsmaalet, i hvilken deltager en Række Repræsentanter for Handelskamre, Arbejdsgiverforeninger og Funktionærorganisationer, vedtages at udtale et udtrykkeligt Ønske om, at der paalægges Aktieselskaber lovmæssig Pligt til at indføre enten Arbejderaktier eller Udbytteandele.

Det er en bekendt Sag, som ogsaa blev omtalt af det ærede Medlem Hr. Slebsager i Gaar, at Spørgsmaalet om Arbejdernes Andel i Udbyttet særlig har været fremme i den offentlige Debat i Norge. Allerede i 1918 førtes dette Spørgsmaal frem i den norske Valgkamp; vi ser, hvorledes i 1918 det norske Højre paa deres Program sætter, at Spørgsmaalet om at gøre Funktionærer og Arbejdere delagtige i Bedrifternes Udbytte skal udredes og søges løst, det frisdede Venstre udtaler, at man ønsker en Udredning og gradvis Gennemførelse ved Lov af Princippet om Arbejdernes Andel i Udbyttet, det norske Venstres Program kræver en Udredning af Spørgsmaalet om Fordeling af Udbyttet mellem Kapital og Arbejde, og Arbejderdemokratiet udtaler, at det forlanger Industriens Demokratisering ved Arbejdernes Andel i Ledelse, Ansvar og Udbytte af Bedrifterne.

Det første Resultat af denne Interesse for Spørgsmaalet i Norge var Nedsættelsen af den store Arbejderkommission i 1918. Denne Kommissions Arbejde resulterede foruden i den overordentlig interessante Udredning af alle Spørgsmaal, som knytter sig til Problemet: det industrielle Demokrati, i den ikke særlig vidtgaaende Lov om Bedriftsraad i Norge i 1921; men desuden stillede et Flertal i denne Arbejderkommission Forslag om et omfattende Bedriftsraadssystem i Forbindelse med lovordnet Udbyttedeling. Nu kan man vel sige, at dette Forslag er ikke kommet med nogen stor Styrke, fire Arbejdsgiverrepræsentanter er imod lovordnet

Udbyttedeling, tre Arbejderrepræsentanter er kun Medforslagsstillere under Forudsætning af, at visse vidtgaaende Socialiseringsbestræbelser accepteres; men dette, at den øvrige Del af Kommissionen og deriblandt en Arbejdsgiver stiller som Betingelse for at gaa med til en Lov om Bedriftsraad, at en Lov om Udbyttedeling gennemføres, viser, hvorledes Forstaaelsen af Udbyttedelingen som det fundamentale er trængt igennem i store Kredse af det norske Samfund. Jeg skal i denne Forbindelse se ganske bort fra, at jeg personlig ikke finder de Former, man her foreslaar anvendt, heldige.

Jeg skal endnu blot nævne som Eksempel, hvorledes der i Italien har været en udbredt Opinion for Udbyttedelingstanken, hvorledes det store katolske Parti har stillet Forslag om en Udbyttedeling, hvorefter Arbejdernes Andel skulde anvendes til gradvis Overtagelse af Aktierne og dermed til sidst af Bedrifterne.

Nu ved jeg vel, at overfor denne umiskendelige Tiltagen af Interessen for Udbyttedelingstanken vil man fra mange Sider anføre, at denne Udbyttedelingstanke ikke er nogen ny Tanke; tværtimod, siden det første Udbyttedelingssystem i 1842 blev gennemført af Leclair i hans Malerforretning i Paris, har dette System været prøvet af mange Enkeltmænd, og dette System har hidtil, vil man sige, ikke formaaet at omforme Samfundet, tværtimod er mange Forsøg mislykkedes, og derfor skal man ikke gaa til at genopvække denne gamle Tanke. Jeg tror, det er en fejlagtig og ogsaa i høj Grad overfladisk Maade at behandle dette Spørgsmaal paa. Det er rigtigt, at et stort Antal Enkeltmandsforsøg er mislykkedes, men det er ogsaa rigtigt, at et stort Antal Forsøg kan fremvise glimrende Resultater til Gavn baade for Arbejderstanden og for Produktionen; og jeg vil da i denne Forbindelse ogsaa sige, at man bør dog ikke glemme, at selv i dette Øjeblik er der nogle Hundrede Bedrifter baade i Frankrig og England, omfattende adskillige Hundrede Tusinde Arbejdere, der praktiserer Udbyttedelingstanken. Og jeg vil føje til, at de mislykkede Enkeltmandsforsøg bør ikke gøre alt for stærkt Indtryk paa nogen; thi enhver, der kender en lille Smule til Udbyttedelingens Historie, vil vide, at mange af de Udbyttedelingssystemer, der har været gennemført op gennem Tiderne, har været af en saadan Art, at Forsøgene var prædestinerede til at mislykkes, og følger man Forsøgene op gennem Tiderne, viser det sig, at man efterhaanden ligefrem kan